ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/22/2778

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	30.12.2022 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	21.11.2022 (registreeritud inspektsioonis 22.11.2022)
Teabevaldaja	Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet aadress: Paldiski mnt 48a, 10614 Tallinn e-posti aadress: sotsiaal@tallinnlv.ee
Teabevaldaja vastutava isik	juhataja
Vaide esitaja (teabenõudja)	SA Liikva Päikesekodu aadress: Liikva küla, Oja, 76921 Harku vald
Vaide esitaja esindaja	Vandeadvokaat Silja Holsmer Advokaadibüroo Supremia aadress: Telliskivi 60/1, 10412 Tallinn e-post: silja.holsmer@supreemia.ee

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ja AvTS § 51 lõike 1 punktide 1, 4 ja 7 haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lõike 4 alusel

1) teen vaideotsuse vaie rahuldada;
2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
vaadata uuesti läbi vaide esitaja 19.10.2022 teabenõue ning väljastada vaide esitaja poolt soovitud teave, kui pole alust teabele juurdepääsu piirata. Keeldumise korral viidata konkreetsele piirangu alusele ja põhjendada keeldumist (AvTS § 23 lg 3). Kui TSTA- l jäi teabenõue mingis osas arusaamatuks (milliseid teavet/dokumente vaide esitaja soovis), siis tuleb TSTA-l võtta vaide esitajaga ühendust ning vaiet täpsustada.
3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 13. jaanuar 2023.
4) samaks ajaks teavitada inspektsiooni ettekirjutuse täitmisest, edastades koopia vaide esitajale edastatud teabenõude vastusest ka inspektsioonile.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:
- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:
Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:
Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 2000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 19.10.2022 esitas vaide esitaja Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametile (TSTA) teabenõude, milles soovis teavet, millistes summades on Tallinna linnalt SA Päikesekodu Teenused taotlenud Varsa tee 16 ruumidega seotud kulude hüvitamist alates 01.12.2021 kuni käesoleva hetkeni ning millistes summades ja millal on Tallinna linna poolt Varsa tee 16 ruumidega seotud kulud tasutud SA-le Päikesekodu Teenused.
2. 27.10.2022 keeldus TSTA teabenõude täitmistest ning selgitas, et TSTA ei ole taotletud teavet tunnistanud asutusesiseseks teabeks AvTS § 36 lg 1 p 9 alusel, vaid keeldub vaide esitaja teabenõude täitmisest seetõttu, et teabe esitamine võib kahjustada SA Päikesekodu Teenused huve.
3. Vaide esitaja leiab, et TSTA poolt teabenõude täitmisest keeldumine on õigusvastane ning esitas vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

TAOTLUS:

Rahuldada vaie ning teha Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametile ettekirjutus vaide esitaja

19.10.2022 teabenõude täitmiseks kohustades esitama vaide esitajale järgnev teave: millistes summades on Tallinna linnalt SA Päikesekodu Teenused taotlenud Varsa tee 16 ruumidega seotud kulude hüvitamist alates 01.12.2021 kuni teabenõude täitmiseni ning millistes summades ja millal on Tallinna linna poolt Varsa tee 16 ruumidega seotud kulud tasutud SA'le Päikesekodu Teenused.

I Asjaolud

1.SA Liikva Päikesekodu (edaspidi ka vaide esitaja) nimel esitati 07.10.2022 (lisa 1) teabenõue Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametile (edaspidi ka TSTA), milles oli märgitud, et SA Liikva Päikesekodu on Harju maakonnas, Harku vallas Varsa tee 16 asuva kinnistu omanik, kus osutatakse SA Päikesekodu Teenused poolt igapäevaelu toetamise teenust. Vaide esitajale teadolevalt on TSTA ning SA Päikesekodu Teenused sõlminud lepingu, mille kohaselt Tallinna linn hüvitab SA'le Päikesekodu Teenused Varsa tee 16 ruumidega seotud kulud ning teabenõudes sooviti järgneva teabe esitamist: millistes summades on SA Päikesekodu Teenused taotlenud Varsa tee 16 ruumidega seotud kulude hüvitamist alates 01.12.2021 kuni käesoleva hetkeni ning millistes summades ja millal on Tallinna linna poolt Varsa tee 16 ruumidega seotud kulud tasutud SA'le Päikesekodu Teenused.

2. TSTA teatas 14.10.2022 vastuses (lisa 2), et on sõlminud lepingu SA'ga Päikesekodu Teenused eesmärgiga kindlasti määrata Tallinna linna eelarvelistest vahenditest antava toetuse eraldamise ja kasutamise tingimused. Vastuses viidatakse konkurentsiseaduse § 63 lg-le 1 leides, et viidatud leping sisaldavat kolmanda isiku ärisaladust ning seetõttu ei ole võimalik taotletud andmeid esitada.

3. Vaide esitaja esitas seejärel 19.10.2022 täiendava teabenõude (lisa 3). Teabenõudes esitati põhjendused, mille kohaselt soovitakse teavet avalike rahaliste vahendite kasutamise kohta, millist infot on kohustatud ka kohalik omavalitsus andma. Lisaks esitati põhjendused viitega AvTS § 36 lg 1 p-le 9, millest tulenevalt ei tohi kohaliku omavalitsuse üksus kui teabevaldaja asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistada teavet kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvevahendite kasutamise kohta. Eeltoodust tulenevalt esitas vaide esitaja täiendavate põhjendustega teabenõude, milles palus järgnevat infot: Lähtudes eeltoodust esitame käesolevaga täiendavalt teabenõude paludes esitada järgnev teave: millistes summades on Tallinna linnalt SA Päikesekodu Teenused taotlenud Varsa tee 16 ruumidega seotud kulude hüvitamist alates 01.12.2021 kuni käesoleva hetkeni ning millistes summades ja millal on Tallinna linna poolt Varsa tee 16 ruumidega seotud kulud tasutud SA'le Päikesekodu Teenused.

4. TSTA saatis 27.10.2022 vastuse (lisa 4), milles keelduti täiendavale teabenõudele vastamisest ning lisaks toodi esile, et TSTA ei ole taotletud teavet tunnistanud asutusesiseseks teabeks AvTS § 36 lg 1 p 9 alusel, vaid keeldub vaide esitaja teabenõude täitmisest seetõttu et teabe esitamine võivat kahjustada SA Päikesekodu Teenused huve.

5. TSTA keeldumine on ilmselgelt õigusvastane ning käesoleva vaidega taotleb vaide esitaja TSTA'le ettekirjutuse tegemist vaide esitaja 19.10.2022 teabenõude täitmiseks.

II Õiguslikud põhjendused

6. Põhiseaduse (PS) § 44 lg 2 järgi on kõik riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud kohustatud seaduses sätestatud korras andma Eesti kodanikule tema nõudel informatsiooni oma tegevuse kohta, välja arvatud andmed, mille väljaandmine on seadusega keelatud, ja eranditult asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud andmed. Avalike ülesannete täitmisega seondub avalike rahaliste vahendite kasutamine, mille puhul saab hinnata, kas avalikke vahendeid on kasutatud eesmärgipäraselt ja kooskõlas seadustega. Hindamiseks on vajalik vastav teave, mida avalikkus saab teabevaldajalt (AvTS § 5 lg 1 p 2) küsida teavet

teabenõude korras (AvTS § 8 lg 1 p 1 ja § 9 lg 1). Kohtupraktika kohaselt ei oma AvTS §-s 1 seatud eesmärki silmas pidades tähtsust, kes ja miks vastava teabenõude esitab, sest õigus teostada kontrolli avalike rahaliste vahendite kasutamise üle on igaühel.[1] Seega asjaolu, et vaide esitaja soovib infot endale omandiõiguse alusel kuuluvate ruumidega seonduvalt avalikest vahenditest kulude hüvitamisega ei mõjuta ega piira isiku õigust avaliku teabe esitamiseks ning vastuse saamiseks.

7. Teabenõude täitmisest keeldumise alused on sätestatud AvTS §-s 23. Käesoleval juhul ühelgi vastavale alusele tuginetud ei ole. Vastupidi, 27.10.2022 vastuses teatab TSTA sõnaselgelt, et taotletud teavet ei ole asutusesiseseks teabeks tunnistatud. Teabenõude täitmisest keeldumise alused on sätestatud ammendatud AvTS §-s 23 ning vastavate aluste puudumise korral, on teabenõude täitmisest keeldumine õigusvastane.

8. TSTA viitab vastuses konkurentsiseaduse § 63 lg-le 1, mis antud juhul asjakohane ei ole ainuüksi seetõttu, et vastav säte on kehtetu alates 17.12.2018. Teiseks, konkurentsiseadus ei reguleeri teabevaldaja teabe andmise kohustust lähtuvalt AvTS'st, vaid reguleerib Konkurentsiameti poolt ärasaladuse hoidmise kohustusega seonduvat. Lisaks tuleb rõhutada, et asjaolu, millistes summades on avalikku ressurssi kasutatud, ei ole ega saagi olla ühegi isiku ärisaladuseks. Vastasel juhul oleks samast loogikast lähtuvalt kogu avaliku ressursi kasutus kontrollimatu – mistahes asjade või teenuste ostmine avalikest vahenditest on üldjuhul seotud teise eraõigusliku isikuga ning väites, et tegemist võib olla vastava isiku ärisaladusega oleksid kõik hankelepingute jm avalikest vahenditest sõlmitud lepingute alusel avalike vahendite kasutus konfidentsiaalne. Eeltoodu oleks aga selges vastuolus AvTS § 36 lg 1 p-ga 9, mis keelab vastavale teabele juurdepääsupiirangu kehtestamise. Antud juhul ei ole ka vastavat piirangut kehtestatud, seega kuulub teabenõue igal juhul täitmisele.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Oleme saanud Teie järelepärimise, mis käsitleb SA Liikva Päikesekodu vaiet Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti (edaspidi TSTA) tegevuse peale teabenõude täitmisest keeldumise osas. TSTA-le esitatud teabenõuet ja TSTA vastust on käsitletud ilmselt valikuliselt ning seetõttu ei ole Teile kujundatud arusaam päris asjakohane, sealhulgas väide, et oleme kehtestanud juurdepääsupiirangu teabele, mis kajastab eelarveliste vahendite kasutamist mh otsuseid, kellele mis alusel on eelarvelisi vahendeid eraldatud. Lähtudes soovist vastata Teie järelepärimisele ammendavalt ja asjakohaselt, toome Teieni SA Liikva Päikesekodu 07.10.2022 ja täiendavalt 19.10.2022 meile esitatud teabenõuetes küsitu tausta ning asjaolud, mille põhjalt vaietele vastasime.

Sotsiaalseadustik sätestab sotsiaalkaitse põhimõtted ja korralduse. Sotsiaalkaitse on üleriiklik terviklik süsteem, millega korraldatakse isiku vajadusest ja avalikust huvist lähtuva hüvitiste sihitatud andmist ehk on riigi poolt korraldatud ja rahastatud hüvitiste andmine. Sotsiaalkaitse korraldatakse läbi hüvitiste määramise. Hüvitised on rahalised ehk toetused/pensionid ja mitterahalised ehk teenused/kohustuste ülevõtmine/asja ning õiguste kasutusse andmine.

Sotsiaalkaitse korraldamine sh hüvitiste määramine toimub taotluse alusel, abivajaduse ulatuses ja kohase meetme rakendamisega. Kohane meede valitakse hüvitiste ja teenuste hulgast, sh hüvitiseks loetakse teenuse eest tasumise kohustuse ülevõtmist kas osaliselt või täies ulatuses. Antud juhul on tegemist mitterahalise hüvitisega, mis seisneb makse kohustuse osalises ülevõtmises, kuivõrd võetakse üle ainult maksekohustuse see osa ruumide kuludest, mis on seotud igapäevaelu toetamise teenuse osutamisega. TSTA katab ruumide kasutamisega seonduvad kulud esitatud tegevusaruannete ja sellega seotud kuludokumentide alusel. SA Päikesekodu Teenused kuludokumendid tulenevad sihtasutuse poolt kolmandate osapooltega sõlmitud teenuslepingutest nagu rendileping, elektrienergia tarbimise leping, ühisveevärgi

[1] Vt Tallinna Halduskohtu 28.05.2020 kohtuotsus haldusasjas nr 3-19-1937

leping, sideteenuste leping jms.

Hüvitist annab või hüvitise andmist korraldab vastavalt oma pädevusele kas riik või kohalik omavalitsus. Antud juhul on riik sotsiaalhoolekande seaduse § 89 alusel pannud kohaliku omavalitsuse üksusele kohustuse tagada igapäevaelu toetamise teenuseosutaja kasutuses või omandis olevate ruumidega seotud kulude katmise omavalitsuse kehtestatud ulatuses. Kohaliku omavalitsuse üksus, TSTA, ja SA Päikesekodu Teenused on sõlminud kulude katmiseks lepingu. Leping on sõlmitud Tallinna Linnavolikogu määruse nr 33 (16.12.2021) järgselt ja kulude katmine toimub Tallinna Linnavolikogu 16.12.2021 määruse nr 33 „Kulude katmise arvestuse alused ja ulatus" alusel.

Oma esmases 07.10.2022 teabenõudes osundas SA Liikva Päikesekodu selgelt soovile saada teavet SA Päikesekodu Teenused finantsvõimaluste kohta ning välja selgitada põhjusi, miks ei ole SA Päikesekodu Teenused tasunud SA Liikva Päikesekodule ruumide kasutamise eest. Seejuures on kõnealuste ruumide kasutamine ja nende eest tasumine reguleeritud SA Liikva Päikesekodu ja SA Päikesekodu Teenused omavahelise lepinguga, millest tulenevad kohustused on osaliselt, nendevahelisest kohtuvaidlusest tulenevalt, kohtumäärusega hagitagamiseks peatatud. Kohtumäärusega seatud esmane õiguskaitse ja selle raames antud korraldused reguleerivad SA Liikva Päikesekodu ja SA Päikesekodu Teenused vahelist suhet ning ei laiene meie ja SA Päikesekodu Teenused vahelisele lepingulisele suhtele. Seda enam, et kohtumääruse alusel esialgse õiguskaitse kohaldamise eesmärgiks on olemasoleva olukorra või seisundi säilitamine või ajutiselt reguleerimine. Kohtumäärus kohustab SA Liikva Päikesekodu oma õiguste ja kohustuste täitmisel mitte sekkuda SA Päikesekodu Teenused tegevusse ja mitte tegema mistahes takistusi rendilepingu esemeks oleva vara kasutamisel.

Seega ei saa TSTA kommenteerida ega mingilgi moel kirjeldada ning tõendada/mitte tõendada lepingust ja kohtuvaidlustest tulenevaid suhteid, mille osapool ta ei ole. Samuti teavitasime SA Liikva Päikesekodu, et me ei ole tunnistanud AVTS § 36 lg 1 p 9 tulenevalt asutusesiseseks teabeks meie lepingupartneriga sõlmitud lepingut nagu SA Liikva Päikesekodu täiendavas teabenõudes 19.10.2022 väitis.

Selgitasime SA Liikva Päikesekodule, et TSTA-l ei ole nimetatud lepingust tulenevalt ärisaladust ja selliselt on ka vormistatud kulude katmise lepingu p 7.1 – „Teenuseosutaja on teadlik, et leping on avalik, välja arvatud osades, mis on märgitud avaliku teabe seadusest tulenevatel alustel asutusesiseseks kasutamiseks". Küll aga saab ärisaladus olla SA-l Päikesekodu Teenused, kuivõrd ärisaladuseks on muuhulgas finantsteave, sealhulgas teave rahavoogude ja pangakontol toimunud rahaliikumiste kohta.

TSTA hinnangul, mida kinnitab ka avalikkusele esitatu, (viimati käsitleti avalikult teemat 12.10.2022 ERR saates „Pealtnägija") on sihtasutuste SA Liikva Päikesekodu ja SA Päikesekodu Teenused puhul tegemist konkureerivate teenusepakkujatega ehk mõlemad tegutsevad samas valdkonnas suurema turuosa nimel. Ärisaladuse hoidmise kohustus on sätestatud konkurentsiseaduses, mille eesmärk on vaba ettevõtluse huvidest lähtuva konkurentsi kaitsmine, sealhulgas teenuste osutamisel. Konkurentsiseaduse § 63 lg 1 sätestab ärisaladusena sellise teabe ettevõtja äritegevuse kohta, mille avaldamine teistele isikutele võib selle ettevõtja huve kahjustada. Samuti määratleb seadus ärisaladuse kui mitte avalikustamisele kuuluva teabe avaliku teabe seaduse mõttes, kuivõrd teave ei ole saadud või loodud avalikke ülesandeid täites.

Nüüd, kui Teie olete esitanud konkreetsed küsimused TSTA valduses oleva teabe, sh eelarveliste vahendite arvestuse aluseks olevate dokumentide ja toimingute kohta, vastame Teile järgmist.

1. SA Päikesekodu Teenused on taotlenud Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametilt ***igapäevaelu toetamise teenuse osutamiseks kasutatavate ruumidega seotud kulude katmist, mitte toetust.*** *Sotsiaal- ja Tervishoiuamet on SA-ga Päikesekodu Teenused sõlminud kulude katmiseks lepingu. Leping on sõlmitud Tallinna Linnavolikogu määruse nr 33 (16.12.2021) järgselt ja kulude katmine toimub määruse § 3 „Kulude katmise arvestuse alused ja ulatus" alusel. Mõlemad dokumendid on olnud nende vormistamise hetkest avalikkusele kättesaadavad -*

Tallinna Linnavolikogu 16.12.2021 määrus nr 33 Igapäevaelu toetamise teenuse osutamisega seotud ruumide kulude katmise kord https://www.riigiteataja.ee/akt/423122021024 ning Igapäevaelu toetamise teenuse osutamisega seotud ruumide kulude katmise leping nr 2124002800IET95043 ttps://dhs.tallinn.ee/atp/?c_tpl=1092&command=details&liik=12&asutus=11&dok_id=5001311.

*2. Sotsiaal- ja Tervishoiuamet on sõlminud SA-ga Päikesekodu Teenused kulude katmiseks lepingu ja lepingujärgsete kohustuste täitmiseks on eelarvelised vahendid olemas ning kellegi ärihuve **eelarvest eraldatud vahendite kasutamine ei kahjusta.** Sihtasutuste SA Liikva Päikesekodu ja SA Päikesekodu Teenused puhul on tegemist konkureerivate teenusepakkujatega ehk mõlemad tegutsevad samas valdkonnas suurema turuosa nimel. Ärisaladuse hoidmise kohustus on sätestatud konkurentsiseaduses, mille eesmärk on vaba ettevõtluse huvidest lähtuva konkurentsi kaitsmine, sealhulgas teenuste osutamisel.*

4. Sotsiaal- ja Tervishoiuameti ja SA Päikesekodu Teenused vahel sõlmitud lepingu alusel kulude katmine.

Päikesekodu Teenused SA-ga sõlmiti lepingu alusel igapäevaelu toetamise teenuse osutamiseks kasutatavate ruumidega seotud kulude katmine.

- *Tulenevalt sotsiaalhoolekande seaduse § 89-st toimub alates 2022. aastast Tallinnas vastavate kulude katmine Tallinna Linnavolikogu 16.12.2021 määruse „ Igapäevaelu toetamise teenuse osutamisega seotud ruumide kulude katmise kord“ alusel https://www.riigiteataja.ee/akt/423122021024. Määruses sätestatakse igapäevaelu toetamise teenuse osutamiseks kasutatavate ruumidega seotud kulude katmise tingimused, ulatus ja arvestuse alused.*
- *Ruumidega seotud kulude all peetakse silmas teenuse osutamiseks kasutatavate ruumide kasutuskulusid (sh ruumide korrashoiu-, kütte-, elektri- ja remondikulud), kasutuskulusid arvestatakse ruumidelt, mis ei ole isiku eluruumid.*
- *Ruumide kulude hüvituse suurus on aasta keskpaigast (juulist) langenud, sest SA Päikesekodu Teenused pole esitanud vajalikke kuludokumente (arveid või maksukorraldusi). Vastavalt SA Liikva Päikesekodu (ruumide omanik) ja SA Päikesekodu Teenused (ruumide üürnik) omavahelisele 22. septembril 2021. aastal sõlmitud kokkuleppele, tasub SA Päikesekodu Teenused 1000 eurot igas kalendrikuus haldustegevuse eest. Kinnistul asub kolm hoonet ning haldustegevuse kulu kokku 3000€ kuus. SA Liikva Päikesekodu pole arveid esitanud ning seetõttu pole saanud TSTA toetust SA-le Päikesekodu Teenused välja maksta, sest kulu pole tekkinud.*

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele ja vaide ese

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave. Seega saab teabenõude korras küsida koopiad ja/või väljavõtteid asutuse valduses olevatest dokumentidest. Sama paragrahvi lg 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangu alused on sätestatud AvTs §-s 35 ja valdkondade eriseadustes.

AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti puhul on tegemist kohaliku omavalitsuse ametiasutusega, kes on teabevaldajaks AvTS § 5 lg 1 mõistes. Kuna TSTA on omavalitsuse ametiasutus, kes täidab avalikke ülesandeid, siis on sisuliselt kogu TSTA valduses olev teave avalik teave, millele saab juurdepääsupääsu piirata üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus.

AvTS § 4 lg 1 kohaselt on teabevaldajad kohustatud demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

Teabenõude täitmist reguleerib AvTS § 18. Nimetatud sätte esimese lõike kohaselt täidetakse teabenõue viivituseta, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Sätted, mille alusel on võimalik teabenõude täitmisest keelduda on ära toodud AvTS §-s 23.

Vaide esitaja on vaide taotluses palunud rahuldada vaie ning teha TSTA-le ettekirjutus vaide esitaja 19.10.2022 teabenõude täitmiseks. Seega on vaide esemeks ainult 19.10.2022 esitatud teabenõudele vastamata jätmine ning vaie ei puuduta varasemalt esitatud teabenõuet ning sellele vastamist.

Teabenõudele vastamine

19.10.2022 teabenõudes on vaide esitaja palunud TSTA-l väljastada teabe, millistes summades on Tallinna linnalt SA Päikesekodu Teenused taotlenud Varsa tee 16 ruumidega seotud kulude hüvitamist alates 01.12.2021 kuni teabenõude täitmiseni ning millistes summades ja millal on Tallinna linna poolt Varsa tee 16 ruumidega seotud kulud tasutud SA-le Päikesekodu Teenused. Eeltoodust saab Andmekaitse Inspektsioon aru selliselt, et vaide esitaja sooviks oli saada dokumente, mille alusel SA Päiksekodu Teenused küsinud/taotlenud TSTA-lt ruumidega seotud kulude hüvitamist. Sellisteks dokumentideks võivad olla nii arved, maksekorraldused vms ning dokumente/teavet, millest nähtuks, millistes summades on TSTA kulud tasunud/hüvitanud.

TSTA keeldus 27.10.2022 teabenõude täitmisest põhjendusega, et kuna tegemist on konkureerivate teenusepakkujatega, siis ei *saa TSTA kommenteerida ega mingilgi moel kirjeldada ning tõendada/mitte tõendada lepingust tulenevaid suhteid, mille osapool ta ei ole. Samuti teavitame Teid, et me ei ole tunnistanud AVTS § 36 lg 1 p 9 tulenevalt asutusesiseseks teabeks meie lepingupartneriga sõlmitud lepingut nagu väidate oma täiendavas teabenõudes*

Lisaks on TSTA märkinud, et *seaduse § 63 lg 1 sätestab ärisaladusena sellise teabe ettevõtja äritegevuse kohta, mille avaldamine teistele isikutele võib selle ettevõtja huve kahjustada. Samuti määratleb seadus ärisaladuse, kui mitte avalikustamisele kuuluva või avalikustatud teabena avaliku teabe seaduse mõttes, kuivõrd teave ei ole saadud või loodud avalikke ülesandeid täites – eelnevas lõigus käsitletakse ettevõtjana, kelle huve võib kahjustada Teie poolt küsitud teave, sihtasutust SA Päiksekodu Teenused.*

Eeltoodust järeldasime, et konkureeriva teenuseosutaja äritegevuse kohta teabe väljanõudmise eesmärk ei ole kontroll avalike ülesannete täitmise üle ehk avalike vahendite väärkasutuse või vahendite alusetu eraldamise tuvastamine, seega ei olnud TSTA-l siis ega ole ka täna alust Teile kirjeldada ning tõendada/mitte tõendada lepingust tulenevaid suhteid, mille osapool Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet ei ole.

Eeltoodu jääb Andmekaitse Inspektsioonile arusaamatuks. Kõigepealt juhin TSTA tähelepanu sellele - et mingi teave tunnistada ärisaladuseks, peab see vastama ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lg-2 toodud kõigile kolmele tingimusele ning sellisel juhul tuleb kehtestada teabele piirang ärisaladuse kaitseks AvTS § 35 lg 1 p 17 alusel. Siinkohal pean vajalikuks märkida, et isegi juhul kui mingi dokument sisaldab piiranguga andmeid, ei tähenda see seda, et teabenõude korral üldse dokumenti ei väljastata. Sellisel juhul tuleb väljastada see osa dokumendist, millele piirangud ei laiene (AvTS § 38 lg 2).

Antud juhul on vaide esitaja soovinud teavet selle kohta, millistes summades on SA Päikesekodu Teenused Tallinna linnalt taotlenud kulude hüvitamist ning millal on Tallinna linna poolt kulud tasutud SA-le Päikesekodu Teenused. Kuna vaide esitaja on teavet küsinud TSTA-

lt, kes on teabevaldajaks AvTS-i mõistes, siis on TSTA saanud ja loonud need dokumendid oma avalike ülesannete täitmise käigus, millele saab kehtestada piirangut üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus. Siin ei saa TSTA kui avaliku sektori asutus kellegagi kokku leppida mingi teabe konfidentsiaalsuses. Selline võimalus on ainult erasektori ettevõtetel. Kui erasektori ettevõte sõlmib lepingu avaliku sektori asutusega, siis peab ta arvestama sellega, et ka lepingu täitmise käigus tekkivale teabele saab juurdepääsu piirata ainult seaduse alusel. See ei kehti ainult lepingute suhtes vaid ka kogu muu teabe osas.

Samuti juhin siinkohal tähelepanu sellele, et teabenõuet võib esitada igaüks ning teabenõude esitamisel ei pea teabenõudja põhjendama, mis eesmärgil või milleks ta teavet soovib. TSTA on vastuses teabenõudele ka märkinud, et *samuti teavitame Teid, et me ei ole tunnistanud AVTS § 36 lg 1 p 9 tulenevalt asutusesiseseks teabeks meie lepingupartneriga sõlmitud lepingut nagu väidate oma täiendavas teabenõudes.* Kõigepealt pean vajalikuks selgitada, et AvTS § 36 lg 1 p 9 alusel ei saa tunnistada mingit teavet asutusesiseseks kasutamiseks. AvTS § 36 annab loetelu teabest, mida ei tohi tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks. Lisaks jääb arusaamatuks viide lepingule, kuna inspektsioonile arusaadavalt ei ole lepingut küsitud. Vaide esitaja on küsinud teavet summade kohta, mida linnalt on taotletud ja linna poolt makstud summasid. Juhul, kui TSTA-le jäi arusaamatuks, milliseid dokumente pidas vaide esitaja silmas, kui küsis, millistes summades on Tallinna linnalt SA Päikesekodu Teenused taotlenud Varsa tee 16 ruumidega seotud kulude katmist, siis oli TSTA-l kohustus tulenevalt AvTS § 15 lg-st 4 võtta teabenõudjaga ühendust teabenõude täpsustamiseks.

Kuna nii riigi kui kohaliku omavalitsuse raha kasutamine peab olema läbipaistev, siis ei saa TSTA tulenevalt AvTS § 36 lg 1 p-st 9 kehtestada piirangut summadele, mis on eelarvelistest vahenditest makstud SA-le Päikesekodu Teenused. Seega ei saa TSTA poolt SA-le Päikesekodu Teenused makstud summad ruumide kulude katteks olla ärisaladus. Kuigi TSTA on vastuses Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele edastanud tabeli SA-le Päiksekodu Teenused makstud summade osas 2022 aastal, ei saa inspektsioon siin asuda teabevaldaja asemel teabenõuet täitma. Seda enam, et teabenõudes oli teavet palutud alates 01.12.2021.

Eeltoodust tulenevalt tuleb TSTA-l vaadata uuesti läbi vaide esitaja 19.10.2022 teabenõue ning väljastada vaide esitaja poolt soovitud teave, kui pole alust teabele juurdepääsu piirata. Keeldumise korral viidata konkreetsele piirangu alusele ja põhjendada keeldumist (AvTS § 23 lg 3). Kui TSTA- l jäi teabenõue mingis osas arusaamatuks, siis tuleb TSTA-l võtta vaide esitajaga ühendust ning vaiet täpsustada.

/allkirjastatud digitaalselt/
Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel

Teadmiseks: Tallinna LV andmekaitsespetsialist Merit Valgjärv